

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

letnik XVII.

januar 1980

št. 1

Spominu tovariša Edvarda Kardelja

Ob 70-letnici rojstva Edvarda Kardelja, velikega misleca in revolucionarja: k njegovemu ustvarjalnemu duhu in delu se bomo vedno znova vračali

27. januarja 1910 se je v delavski družini v Ljubljani rodil Edvard Kardelj. Umrl je 10. februarja 1979. Pol stoletja je bil vojak našega revolucionarnega gibanja, neomajen borec, k5 ni poznal umika in oddiha, kot je ob njegovi smrti izjavil tovariš Tito.

Lani v tem času so trepetala naša srca ob poročilih o neozdravljivi bolezni tovariša Kardelja, ki je delal do zadnjega in nam s tem še enkrat dokazal,

kako je treba ceniti življenje in v njem radost ustvarjanja. Skoraj bo poteklo leto dni, kar smo se poslovili od človeka, ki je posvetil vse svoje plodno življenje osvoboditvi človeštva. Že kot devetnajstletni mladenič je vodil SKOJ v Sloveniji. Preganjali in zapirali so ga, mučili in zasledovali, ostal pa je vedno in povsod neutruden aktivist in borec partije. Bil je eden izmed ustanoviteljev v KPS in OF, član vseh politbirojev KPJ in ZKJ, ki jih je vodil tovariš Tito. Bil je partizan, član vrhovnega štaba NOV in POS, pa urednik „Borbe“ v užiški republiki, neutruden publicist, illegalec, soustvarjalec naših zakonov in

avnojskih sklepov. Bil je diplomat, predsednik jugoslovanske zvezne skupščine, član najvišjih partijskih in državnih teles vse do svoje prezgodnje smrti. Od častnega in rednega člana naših akademij znanosti, univerzitetnega profesorja, partizanskega generala, narodnega heroja in dvakratnega junaka socialističnega dela smo se lani februarja poslovili z največjim spoštovanjem in neutolažljivo bolečino ob veliki izgubi, ki je prizadela jugoslovanske narode.

Ponos in čvrsta odločenost sta zamenjala vsenarodno žalost: nadaljevati moramo delo velikega, enkratnega revolucionarja in misleca. Prav tovarišu

Kardelju se moramo Slovenci v marsičem zahvaliti, da smo se kot narod prebili v zgodovino.

Vse njegovo življenje je bilo en sam zgled, kako je treba delati in se boriti za zmago novega, pravičnejšega, resnično človeškega.

N. S.

Le z doseženim večjim dohodkom je moč povečati osebne dohodke

V poročilu, ki so ga pripravili predsedniki izvršnih odborov sindikalnih organizacij za sindikalne konference so zapisali, da bomo delavci gozdnega gospodarstva prejeli višje osebne dohodke v letu 1980 le, če bomo ustvarili višji dohodek. Tako je tudi stališče republiške skupščine, ki pravi, da se bodo realni osebni dohodki na zaposlenega povečali le v tistih organizacijah združenega dela, kjer bo to dopuščala rast produktivnosti dela in rast dohodka.

Le z večjim dohodkom si lahko zagotovimo večje osebne dohodke. Naše sile bomo odslej usmerjali v boj za doseg večjega dohodka. Višji življenjski stroški ne bodo več pogoj za dviganje osebnih dohodkov. Če hočemo imeti večje osebne dohodke in slediti povečanim življenjskim stroškom, moramo več ustvariti in boljše delati.

Kaj pa sedaj? Vsekakor bomo morali gozdne sorti-

mente, ki jih prodajamo in so tudi glavni vir prihodka, kar najbolj kvalitetno izdelati in boljše ovrednotiti (prodati). Les čimprej pripeljati uporabnikom. Pospešeno uvajati novo tehnologijo pri sečnji, spravi in prevozu lesa, zlasti pa pri gojenju in obnovi gozdov, gozdnih drevninah in pri vzdrževanju cest in tako zniževati stroške. Čimprej se moramo lotiti izgradnje centralnega skladišča.

Ti ukrepi nas bodo prisilili, da bolj skrbno in odgovorno gospodarimo z družbenimi sredstvi. Manj naj bo lomov, karambolov in malomarnega poslovanja s sredstvi, katera upravljamo. Navaditi se bomo morali varčevati z elektriko, s poštnimi storitvami, s papirjem in z drugim pisarniškim materialom. Odpraviti moramo vse vrste neopravičenih izostankov z dela.

Sestavek naj bo le spodbuda za razmišljanje vsakega delavca, kajti le od njega, od nas

posameznikov, pa naj opravljamo kakršnekoli naloge in opravila, je odvisno, koliko bomo doprinesli k stabilizaciji. Vedo, da to ni več parola, ki smo je že siti, ampak je resnica in jo bomo tudi mi gozdarji občutili, če ne bomo dobro in racionalno gospodarili.

FRANC MARKOVIČ

Konferenca ZK v Črmošnjicah

Na TOZD Gozdarstvo Črmošnjice so se člani ZK na nedavni letni konferenci pogovorili o vseh vprašanih, s katerimi so se srečevali v preteklem letu. Posebno skrbno so obravnavali kadrovske probleme v TOZD, izvajanje stabilizacijskega programa, o delegatskih odnosih in sklenili so, da morajo člani povedati vzroke za svojo nedelavnost. V ZK so sprejeli 3 nove člane. Kritično so ocenili svoje delo na področju lastnega izobraževanja, premalo so sodelovali pri uveljavljanju sistema nagrajevanja. Ugotavljajo, da je samo-

upravno dogovarjanje zadovoljivo, vendar ga morajo še krepiti. Vsekakor pa se bodo zavzemali za pravočasno odpravo vseh negativnih pojavov, pa naj se pokažejo v kakršnikoli obliki. Dobro so ocenili delavnost samoupravnih organov in sindikata v TOZD in jim obljubili vso pomoč.

Razprava je potekala tudi o dejavnosti neuvrščene Jugoslavije. Enotno podpirajo ne samo člani ZK, temveč tudi vsi delavci TOZD prizadevanja za mir in samoupravljanje v naši državi.

METOD ROM

Nezgode s poškodbami v gozdarstvu Slovenije v preteklem petletnem obdobju 1974 do 1978

Po podatkih republiškega inšpektorata dela so se gibale nezgode s poškodbami pri delu v gozdarstvu Slovenije v teku petletnega obdobja 1974 do 1978 tako, kot je razvidno iz sledeče tabele.

Vstavi: TABELO
„NEZGODE“

Iz indeksa nezgod s poškodbami je razvidno, da število in pogostnost vseh nezgod in nezgod na poti na delo in z dela upadata. Do tega prihaja kljub temu, da se je v tem obdobju povečalo povprečno število zaposlenih za 3 %. Pri tem pa velja pripomniti, da gre nedvomno za večanje števila za-

poslenih v administraciji, torej pri delih z neprimerno manjšo nevarnostjo za poškodbe.

**Organiziran prevoz
na delo in z dela –
manj nezgod!**

Za znatno upadanje števila nezgod na poti na delo in na poti iz dela lahko z veliko mero gotovosti trdimo, da gre predvsem za ugodno posledico uveljavljanja organiziranih prevozov delavcev na delo in z dela.

Medtem, ko je v letu 1978 znašala pogostost nezgod v gozdarstvu Slovenije 10,1 je znašala v vseh organizacijah združenega dela Sloveniji povprečno 6,1 torej znatno manj.

	1974	1975	1976	1977	1978	Indeks
Popr. štev. zaposlenih	8150	8259	8317	8352	8392	103
Število vseh nezgod	1092	1036	907	882	851	78
Nezgode na poti na delo in z dela	114	122	80	72	71	62
Pogostost nezgod (%)	13,4	12,5	10,9	10,6	10,1	75
Resnost nezgod (dnevi boln. na eno poškodbo)	22,7	21,2	20,8	21,7	22,2	.
Hujše nezgode	13	9	12	17	21	nezanesljivo
Smrtne nezgode	6	7	4	3	2	

Ta podatek priča, da so nevarnosti za poškodbe pri delih v gozdarstvu še vedno znatno nad povprečjem vseh OZD Slovenije.

**Sečnja listavcev
nevarnejša od sečnje
iglavcev!**

Pri naši delovni organizaciji je znašala pogostost nezgod v letu 1978 11,99, torej nad povprečjem gozdarstva Slovenije. Pomemben objektivni dejavnik nadpovprečne pogostosti nezgod pri naši delovni organizaciji, v primerjavi z gozdarstvom Slovenije, predstavlja znatno večji delež listavcev, predvsem bukve v strukturi proizvodnje, za katere pa je znano, da so v primerjavi z iglavci nevarnejši za nezgode še zlasti pri sečnji.

Podatki o hujših poškodbah pri delu niso zanesljivi, to pa predvsem zato, ker do izdaje navodila o načinu prijavljanja in raziskovanja nesreč pri delu (Ur. list SRS, št. 9/78) kriteriji za opredeljevanje hujših poškodb niso bili dovolj natančni in enotni. Verjetno je bilo hujših poškodb pri delu dejansko več kot je razvidno iz tabele, na kar nas posredno opozarjajo podatki o razmeroma visoki resnosti poškodb.

**Lani kar pet
smrtnih poškodb!**

Število poškodb s smrtnim izidom je zadnja leta v glavnem upadalo, žal pa je bilo že samo v 9 mesecih preteklega leta 5 takih poškodb.

Vzeto v celoti so razmere glede števila in še zlasti pogostosti nezgod s poškodbami dokaj ugodne, kar je nedvomno posledica organiziranih naporov za izboljševanje delovnih in življenjskih razmer delavcev v gozdarstvu. V tej smeri in s še večjo prizadevnostjo nas vseh

Za čisto Savo

18. januarja so predstavniki 47 mest in občin iz Slovenije, Hrvaške, BiH, Vojvodine in Srbije ter stalne konference mest in občin Jugoslavije podpisali družbeni dogovor o skupnih prizadevanjih, da bi vodovje Save obvarovali pred onesnaževanjem. Z dogovorom bodo zagotovili stvarne programe, s katerimi naj bi preprečili nadaljnje zastrupljanje reke Save.

moramo nadaljevati delo tudi v prihodnje.

BOGO ŠPILETIČ, var. ing.

Združitev in priključitev

**Združitev avtoparka in priključitev TOZD Vrtnarja
Novo mesto na fererendumu**

Delavci gozdnega gospodarstva bomo v kratkem na referendumu odločali o dveh pomembnih zadevah. O združitvi avtoparka v posebno delovno skupino pri TOZD Gradnje in o priključitvi TOZD Vrtnarja Novo mesto h gozdnemu gospodarstvu.

O združitvi avtoparka smo v našem glasilu že pisali. Naj povemo le še to, da se z združitvijo strinjajo člani delavskih svetov TOZD in TOK, prav tako pa tudi sindikalna konferenca. Gre za ekonomsko utemeljeno dejanje. Iz elaborata je razvidno, da bodo delavci v novi organizaciji lahko dosegli večjo izkoriščenost prevoznih sredstev in zadovoljili večino potreb po prevozih v družbenem in zasebnem sektorju.

Pobudo za priključitev TOZD Vrtnarja Novo mesto h gozdnemu gospodarstvu so dali delavci TOZD Vrtnarja. Predlog utemeljujejo s tem, da le pri gozdnem gospodarstvu, združeni z delovno skupino, ki dela na področju hortikulture, vidijo možnosti za nadaljnji razvoj. V TOZD Vrtnarja je zaposlenih 29 delavcev na področju hortikulture, pri GG pa dela 6 delavcev. Skupaj bo nova TOZD na začetku zaposlovala 34 delavcev. Z razvojem se bo povečevalo tudi število zaposlenih. TOZD Vrtnarja pripravlja zelo obsežen investicijski program. Gre za gradnjo novih rastlinjakov in ureditev zemljišč. Skupna investicija znaša 28.000.000 din. Združeni bodo lahko enotneje nastopali pri urejenju prostora na dolenskem območju in racionalneje izkoriščali mehanizacijo. Večje možnosti bodo za zaposlovanje invalidov. Tudi na področju zaposlovanja strokovnih kadrov bo dosežen napredek, ker bodo delali skupaj in ne bodo razdrobljeni v več organizacijah.

Prepričani smo, da bo zainteresiranost za delo vseh delavcev v združeni TOZD Vrtnarja potekala tako uspešno kot so ga opravljali doslej eni in drugi. Kaj več o združitvi se bomo pogovorili na sestankih.

FRANC MARKOVIČ

Prva gozdarka na Dolenjskem

Tovarišica ing. DANICA BELOPAVLOVIČ ob petdesetletnici

Pred 50. leti (25. decembra 1929) se je v mali belokranjski vasi Hrastu rodila v zavedni kmečki družini naša jubilarntka Danica Belopavlovičeva.

Takrat so bili težki časi. Svet je pretresla gospodarska kriza, pri nas pa je leto 1929 znano tudi zaradi uvedbe monarho-fašistične, imenovane tudi šestojanuarske diktature. Tedanjemu času in razmeram primerna je bila tudi Daničina rana mladost. Nič kaj lepega ni bilo v njej. Samo trdo delo na siromašni belokranjski zemlji ob suhi skroji kruha je bilo edino razvedrilo za mlade ljudi. Danica je pomagala staršem in kaj kmalu je prišel čas, ko je morala v osnovno šolo. Pridno se je učila in v prostem času še vedno pomagala staršem, toda ni še končala osnovne šole, ko se je začela vojna vihra.

Deželo so zasedli Italijani, ki so se utrdili tudi na Hrastu in bližnjem Suhorju. Toda kmalu

se je ravno v tem delu Bele krajine razplamtelo narodno-osvobodilno gibanje in že leta 1942 so partizani pregnali Italijane. Zaradi nemoči je fašistični okupator v maščevanju v tem letu do tal požgal vasico Hrast in tako je komaj 12 letna Danica ostala brez strehe nad glavo. Njena usoda je bila podobna usodi ostalih sovaščanov, ki so morali iskati zavetja pri sorodnikih v sosednjih vaseh, kadar pa so se vrnil na domačije, so imeli pred sabo samo pogorišče in ruševine. To so bili najtežji trenutki v življenju mlade deklice, ki pa podobno kot vsa njena družina ni izgubila vere v življenje. Vsi so delali za partizane in tudi Danica je prenesla marsikatero pošto za njih, pri čemer se ni ozirala na nevarnosti, ki so ji pretile na vsakem koraku.

Ko ji je bilo 15 let, je dočkala težko pričakovano svobodo. Pomagala je pri obno-

vi porušene domačije, obiskovala gimnazijo in se z veliko vnemo vključila v delo mladinske organizacije. Pri tem ji ni bilo žal prostega časa in vedno je bila pripravljena pomagati tam, kjer je bilo najbolj potrebno. Že leta 1949 je bila sprejeta v ZKJ in je tako lani obhajala že 30-letni jubilej zvestobe delavskemu razredu.

Po končani gimnaziji se je leta 1950 vpisala na gozdarski oddelek FAGV v Ljubljani. Tudi tu se je poleg študija z vsem srcem posvetila delu v družbenopolitičnih organizacijah, zlasti v ZK in organizaciji ZŠJ. Na fakulteti smo jo vsi poznali kot izredno delovno in prizadevno kolegico, ki je vedno bila pripravljena pomagati sočloveku.

Leta 1958 je diplomirala na gozdarski fakulteti in se kot štipendistka 1. marca tega leta zaposlila kot inženir pripravnik na urejanju gozdov pri takratnem KGP Novo mesto. Že prej pa je pripravila svoje diplomsko

delo tudi s področja urejanja gozdov v zasebnem sektorju v gospodarski enoti Straža Toplice. Na urejanju gozdov je delala vse do konca leta 1972, ko je vodenje službe AOP, kjer je še danes.

Ne bi posebej našteval, kaj vse je delala v času, ko je v naši delovni organizaciji, saj jo vsi poznamo kot vestno, marljivo in skromno sodelavko. Posebej pa je treba pri tem omeniti njeno dolgoletno prizadevanje pri utrjevanju samoupravnih odnosov in delo v družbenopolitičnih organizacijah. Delovala je v samoupravnih organih in vodstvih DPO, pri čemer je vedno imela polno mero razumevanja do sodelavcev. Vso svojo ljubezen in skrb je v tem času posvečala svojim staršem in danes ji je v največje veselje, kadar lahko obiše svojo mamo.

JOŽE PETRIČ, dipl. ing.

Prešeren—z zarjo svobode...

Ob 8. februarju, dnevu Prešernove smrti, kulturnem prazniku slovenskega naroda

Česar ni hotela in ne želela dati slovenskemu narodu nekdanja stara jugoslovanska oblast, da bi namreč po naših šolah vsako leto slavili obletnico Prešernove smrti kot vseljodski praznik, nam je prinesla narodnoosvobodilna vojna. 1. februarja 1945, tik pred dokončno osvoboditvijo, je predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta izdalo odlok o proglasitvi dneva Prešernove smrti za kulturni praznik.

S pesnikovimi besedami bi lahko rekli: z zarjo svobode je prišel tudi čas, ko je pred vsem

svetom postalo očitno, kar je Sperans — Kardelj zapisal že leta 1939: „Še celo Prešeren, vrh naše epohe narodnega prebujanja, je zrasel iz naših tal samo, v kolikor je odražal splošno socialno vrenje v slovenskem, zlasti kmečkem ljudstvu, kar mu daje značaj globoko ljudskega in narodnega slovenskega pesnika.“

O Prešernu je bilo v zadnjih desetletjih napisanega in povedanega že toliko, da ni treba več ponavljati znanih dejstev o njegovi mladosti, trdem vztrajanju za kos kruha, o boju za narodno prebujanje in mogočnih vzklikov po bratstvu in miru za ves svet. Njegova kulturna dediščina je po svoji politični in obče človeški vsebi-

22.262.000 Jugoslovancev

Zvezni statistični zavod je takoj po novem letu objavil, da je živel konec leta 1979 v Jugoslaviji že 22.262.000 ljudi. Lani se je v državi rodilo 380.956 otrok, umrlo pa je 190.412 državljanov. Po istih podatkih je bilo konec minulega leta v Sloveniji 1.833.000 prebivalcev.

ni temelj in jedro načel in ciljev naše NOB. Sleherni pravi Slovenec dobiva moč za neenako borbo iz Prešernove besede, je zapisalo Predsedstvo SNOS v letu 1945. Prešernova beseda mu je tudi vera v končno zmago in uresničevanje velikih misli o slovanstvu in lepši bodočnosti rseh svobodoljubnih narodov.

V čem je enkratno, čudežno poslanstvo velikega pesnika? Prav gotovo tudi v tem, da se je v tistih mračnih časih, ko smo trpeli pod tujim jarmom, odločil pisati v slovenskem, domačem jeziku svoje zemlje. V svojem umetniškem ustvarjanju ga je čez noč povzdignil na tako nedvoumno višino, da je s tem hkrati enako visoko izravnal tudi zavest naroda.

„V lastnem jeziku se je odločil pisati“ S tem je narodu rekel, naj pri sebi in v sebi išče svojo bodočnost, je o velikem poetu že leta 1900 zapisal dr. Ivan Prijatelj. Prešernovo življenje je bilo ena sama potrditev, da je treba za idejo trpeti, se žrtvovati za resnico in pravico in vztrajati v tem poštenju do zmage. Našo usodo je pomagal oblikovati tako, da bi danes brez njega ne bili to, kar smo.

N. S.

MISEL IN DELO EDVARDA KARDELJA

Misel in delo Edvarda Kardelja

Priporočamo vsem, da naročijo knjigo Franca Šetince „Misel in delo Edvarda Kardelja“, ki je pred kratkim izšla pri Prešernovi družbi. Knjiga na dostojen in vsakomur razumljiv način uvede bralca v celotni, vsestranski pomenljivi svet Kardeljeve misli in življenja.

Knjigo, ki ima 262 strani in stane samo 70 dinarjev, lahko naročite pri Prešernovi družbi v Ljubljani. Če bi bilo naročil več, lahko skupno naročilo odpošlje tudi naša sindikalna organizacija. Pišite na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, Ljubljana (ali pa naročite knjigo po telefonu: št. 061-21-440).

Gozdni požari in njihove posledice

Vse premalo se zavedamo posledic in škode, ki jo povzročajo gozdni požari. Spomnimo se samo poročil o gozdnih požarih, ki v poletnem času šestokrat divjajo po Krasu in Dalmaciji ter uničujejo s trudom vzgojene mlade sestoje borovcev. Pri nas je največja nevarnost v sušnem obdobju spomladi in jeseni. Vzroki za nastanek požara so različni. Glavni povzročitelj so ljudje, ki povzročajo požar hote ali nehote: turisti, izletniki, delavci v gozdu, otroci, ki kurijo ogenj v gozdu ali izven gozda in ga ne zavarujejo, ne pazijo ali ne pogasijo, ko odidejo; tleča vžigalica ali ogorek odvržen v suho travo, dračje, suhljad, požiganje sečnih odpadkov, požiganje košenic in pašnikov ob gozdovih največkrat povzroča gozdne požare. Na drugem mestu so bili požari, ki so jih zanetile iskre iz parnih lokomotiv ob železniških progah. Z uvedbo motorne vleke teh požarov skoraj ni več.

Naj opišem primer gozdnega požara iz leta 1971 in njegove posledice:

v začetku novembra 1971 smo dobili obvestilo o večjem gozdnem požaru, ki je bil 30. 10. v gospodarski enoti Radoha – Rasen nad vasjo Laze. Po preiskavi smo ugotovili:

kraj požara: Radoha, odd. 2 d, 36 in 3 e, Rasen odd. R 2 in R,3 – Blatna dolina, Rasen, vrsta požara: talni.

vzrok požara: netenje ognja v gozdu. Požiganje sečnih odpadkov iglavcev (veje, vrhači). Predvidevamo, da lastnik gozda pri požiganju sečnih odpadkov ni bil dovolj previden. Zato se je ogenj pri vetrovnem vremenu razširil na sosednji gozd (Ugotovljeno po poizvedbah prič).

obseg požara: požar je zajel okrog 19 ha gozda, od tega okrog 7 ha SLP in 11 ha v zasebni lasti.

Sestoj: bukovi sestoji v fazi letvenjaka, drogovnjaka in delno mlajšega debeljaka. Sestoj mestoma pomlajen. Pomladek v posameznih skupinah – okrog 1,0 ha.

Način in stopnja poškodb: na omenjeni površini je pogorelo vse odpadlo listje, delno humus, veje, sečni odpadki in pomladek. Drevje je bilo delno obžgano pri panjih v smeri širjenja požara.

Škoda: škodo je bilo takoj po požaru težko oceniti. Ocenjeno je bilo zmanjšanje prirastka za okrog 30 odstotkov ter uničenje pomladka in hu-

Posledice požara iz leta 1971. Levi, ožgani del bukovega debela je pripravljen za tehnično predelavo neuporaben (decembra 1979 – foto M. Bajt).

musa v takratni vrednosti 2.800 din. Ravno tako je bilo ocenjeno, da posebnih gojitvenih ukrepov ne bo treba izvajati.

Prijava požara in povzročitelja smo takoj posredovali pristojni postaji milice.

Postopek se je vlekkel vse leto 1972 preko javnega tožilca in sodišča. Rezultat je bil za gozdno gospodarstvo negativen, ker nismo mogli s pričami dokazati, da je lastnik gozda res kuril. Obdolženi lastnik je s pričami dokazal, da je bil tisti dan v zidnici.

Posledice po osmih letih: dejanske posledice omenjenega gozdnega požara so danes povsem drugačne od cenvitve takoj po požaru.

Pomladek se je povsem posušil in propadel. Najbolj so bili po požaru prizadeti bukovi sestoji SLP, v katerih ni bilo grabljeno listje. Po tleh je bilo precej suhljadi, ki preko zime odpade zaradi vplivov vetra in snega. Kjer koli je bila suhljad ob deblu, so drevesa močnejše poškodovana. Najbolj je poškodovano drevje v oddelku 36, v katerem bomo morali predčasno posekati 369 m³ buke in javorja na površini okrog 1,5 ha. Posekano površino bo treba pogozditi.

Ocenitev škode

Pri poizkusni sečnji nekaj dreves smo ugotovili, da prvi del obžganega debela ne bomo mogli vnovčiti za hlodovino. Obžgani deli debela so trhli ponekod tudi do sredine v dolžini 1 – 3 m. Zato bomo morali pri sečnji poškodovanih dreves odrezati najprej kose, ki

ne bodo primerni za hlodovino, temveč za iverke ali drva. Po izmeri teh odrezkov smo ugotovili, da znašajo 20 % od neto lesne mase. Od vse odkazane lesne mase računamo, da bo napadlo okrog 15 % takega lesa. Izguba zaradi zmanjšane vrednosti lesa znaša najmanj 500,00 din/m³ oz. 22.000 din za odkazano lesno maso ali 14.667,00 din/ha.

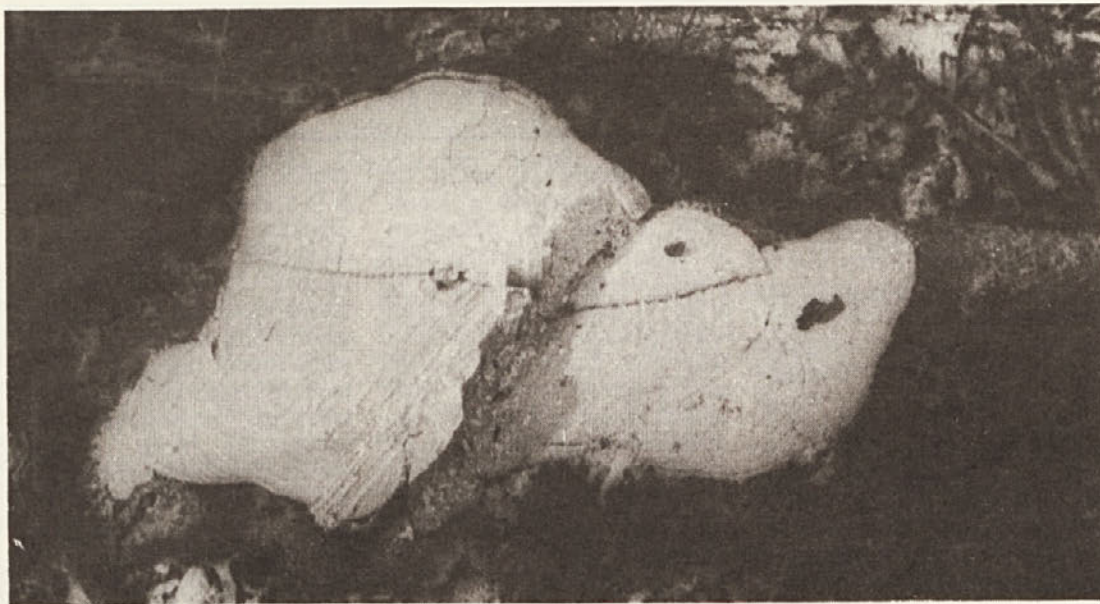
Sestoj naravno ni pomlajen, niti ne moremo čakati na pomlajevanje, ker bo vrednost lesa čedalje manjša. Zaradi tega je pogozditev nujna. Stroški obnove bodo 48.235,00 din. Tako znaša neposredna dejanska škoda 62.902 din/ha. K temu bi morali prišteti še razliko na izgubljenem prirastku med obstoječim sestojem in novo osnovanim nasadom, da bi dobili dejansko škodo.

Iz prikaza omenjenega gozdnega požara lahko ugotovimo, da so posledice večjega in močnejšega požara vedno večje kot jih običajno izkazujemo. Smatram, da bi morali posvečati več pozornosti preventivnim ukrepom in vzgoji z ustrezno propagando ter v ta namen predvideti ustrezna sredstva in da bi morale imeti posamezne TOZD in TOK organizirane intervencijske ekipe, ki bi bile sposobne v najkrajšem času pogasiti požar. Več časa bi morali posvetiti raziskavi o povzročitelju požara ter postopku proti povzročitelju zaradi povrnitve škode. Prav tako bi morali natančneje ocenjevati povzročeno škodo.

MIRKO BAJT

Prvi odrezek buke je dolg 2 m. Iz posnetka je videti, da sega poškodba po požaru višje od dveh metrov. Seveda pa se poškodba vsako leto širi naprej. Toliko je napredovala po osmih letih – Radoha 3 d (decembra 1979 – foto M. Bajt).

Na preseku debla je videti, da je dobra (zgomja) tretjina lesa pirava — Radoha 3 d (decembra 1979 — foto M. Bajt).

Strelna je razsajala v Rožeku

V NEDELJO, 23. DECEMBRA LANI, JE OB ENIH PONOČI VSE PODTURNČANE ZBUDIL IZ SPANJA MOČAN GROM. UDARILO JE PO

PRIPOVEDOVANJU VAŠČANOV SAMO ENKRAT IN TO POŠTENO. ZLASTI SE JE STRESLA UPRAVNA STAVBA NAŠE TOZD.

Dopolda istega dne mi je prišel naš delavec in stanovalec v bloku v Podturnu tov. Junuz Marošlić povedat, da je ponoči v pisarni blagajničarke zgorela vsa telefonska napeljava. V naselju tudi ni električnega toka, je še dodal.

Hitro sem se usedel v avto in se odpeljal pogledat, kaj je. Tam sta že bili znažilka Bjelajčeva in blagajničarka Bobaševa, ki je prišla delat obračune in je prva videla razdejanje. Poslala je bila tudi pome. Obe sta bili čisto iz sebe. Razdejanje je bilo res hudo: ožgane in razrite

stene na mestu napeljave, razbita telefonska naprava, luč, okno, po tleh in mizah polno ometa, v hodniku pa je vrglo s svojega mesta električni števec. Kot da bi udarila atomska bomba. Seveda nam je bilo takoj jasno, da je to lahko napravila samo strelna.

Dokaz za to smo kasneje našli 60 metrov nižje od upravne stavbe. Takoj za garažo tovarnjakov je razbilo v trske najbližjo, debelo jelko. Zemlja pod njo je bila kar v dveh smereh globoko razrita. Ena sled se je vodila tudi k zunanjemu vogalu garaže, kjer je ležalo staro železje. Kako je potem strelna našla pot po žicah v našo pisarno pa ne bi mogel povedati. Res, nenavaden naravni pojav in to pozimi! Sreča v nesreči pa je bila, da se je to zgodilo, ko v prostoru ni bilo nikogar. Blagajničarka sedi prav poleg aparature in tega najbrž ne bi preživela.

Kaj neki je tako privlačnega na tem našem telefonu, so se kasneje spraševali radovedneži. Že dolgo je znano, da pri nas že ob najmanjšem grmenju odpove telefon.

Naj dodam še to, da grom ni vrgel iz postelj samo najbližjih sosedov, ampak je prestrašil tudi prebivalce bližnjih vasi. Celo v Suhorju in Dol, Toplicah so pregorele električne žarnice.

Škodo smo prijavili pri zavarovalnici. No, videti je, da je res morala „posredovati“ strelna, bomo šele tako tudi mi dobili sodobnejšo telefonsko povezavo.

SLAVKO KLANČIČAR, dipl. ing.

Take pa so videti posledice požara na dveh še rastočih bukvah. Radoha 3 d (decembra 1979 — foto M. Bajt).

Energija, energija...

STROKOVNJAKI SI BELIJO GLAVE, kako najti nove vire energije. Toda za zdaj so si edini, da je najboljše varčevanje. S pametno uporabo, pravijo, bi brez zategovanja pasu lahko prihranili eno tretjino energije, ki jo porabimo. Samo en primer: po jugoslovanskem predlogu naj bi polne kamione od Sežane in Jesenic do Djevdjelije vozili z železnico, pri čemer bi porabili le desetino energije, ki je potrebna za prevoz enakega tovora po cesti.

ZNANI FRANCOSKI FIZIK trdi, da se pri avtomobilih prihrani 5 % bencina, če se pritisk v zračnicah zviša za 0,2 do 0,3 atmosfere.

Isti znanstvenik smatra, da je potrebno namesto lesa za okvi-

re vrat in oken uporabljati aluminij, ker se za razrez 1 tone lesa porabi 570 kilov. ur električne energije, za 1 tono aluminija pa 18.000 kilovatnih ur.

V EVROPI JE BILA V PREJŠNJEM STOLETJU najhujša zima leta 1879/80, ko je bila temperatura nekaj mesecev med -32 do -35°C . Pomrznilo je na milijone dreves tujih (eksotičnih) vrst in mnogo sadnega drevja. Tudi v zimi leta 1928/29 je pokalo drevje od mraza, vendar le ne tako kot pred sto leti.

V TLEH 1 HA GOZDNEGA ZEMLJIŠČA živi okrog 3,5 milijonov glist s skupno težo okrog 2.000 kg.

Lanski snegolom in letošnji rezultati

Od leta 1960, ko so z gozdovi na območju TOK „Gozdarstvo“ Trebnje gospodarili odbori za gozdarstvo pri KZ, pa vse do lanskega leta na površini 8422 ha gozdov obeh trebanjskih gospodarskih enot ni bilo večjih elementarnih škod v gozdovih. Le za leto 1966 je v Kroniki zabeleženo, da je vihar s točo v noči od 13. na 14. september polomil 1050 m³ gozdnega drevja. Vihar je bil tako močan, da so nekatera drevesa ležala tudi 10 m od panja. Toča je močno oklestila tudi stoječe drevje še zlasti v pasu Sela Šumberk–Železno–Dobrnica–Šahovec–Šmaver–Dečja vas.

V noči od 26. na 27. november lanskega leta (1978) pa je zapadel težak, moker sneg, ki je povzročil veliko škodo predvsem v nižjih, zavetnih legah. Zmrzal, ki je sledila močnim padavinam, je povzročila, da je pritisk na krošnje še naraščal in da se je drevje lomilo tudi potem, ko so padavine prenehale. Zaradi sorazmerno obilnih padavin je bilo takojšnje dokazilo onemogočeno, tako da smo večino snegolomov odkazali šele v januarju, februarju in marcu 1979.

RAZČLENITEV ODKAZILA

Ker je snegolom prizadel samo iglavce, bom obravnaval

samo odkazilo le-teh. Brez dvoma je zanimivo zvedeti značilnosti letošnjega odkazila v primerjavi s prejšnjimi leti:

leto	etat, m ³	odkazilo, m ³
1976	5356	5832
1977	5356	6896
1978	5356	4848
1979	5356	9210

Številke zgovorno pričajo, do česa je zaradi snežne ujme prišlo – odkazilo iglavcev se je v primerjavi z lanskim letom skoraj še enkrat povečalo. Kljub zadostni količini odkazanega snegoloma je bil še vedno pritisk na domačo uporabo, ki ji snegolom zaradi svoje značilne strukture ni ustrezal. Odkazali smo skupno 5430 m³ lesa iglavcev. Rednega odkazila je bilo pri iglavcih samo 3780 m³ toliko kolikor približno znaša domača uporaba.

PREGLED BLAGOVNE

PROIZVODNJE	1977
hlodovina iglavcev m ³	495
jamski in cel. les m ³	126
drogovi iglavcev m ³	1092
trami iglavcev m ³	275
„motke“ m ³	80
skupaj:	2068

Prikaz blagovne proizvodnje za letošnje leto nam kaže izrazito spremembo v korist drobnejših sortimentov, ki so napadli

pri snegolomu in porast za 152 % v primerjavi z letom 1978. Razlika med odkazilom in blagovno proizvodnjo nam pokaže domačo uporabo, ki pa se je v primerjavi z lanskim letom povečala le za 43 %. Gozdarji TOK Gozdarstvo Trebnje smo poskušali v največji meri vplivati na to, da bi bilo čimveč snegoloma uporabljeno za gradnje. To prizadevanje pa ni rodilo posebnega uspeha zaradi tega, ker so za gradnje potrebne točne dimenzije, določene dolžine in debeline. Struktura odkazila za domačo uporabo je enaka strukturi v prejšnjih letih.

ZNAČILNOSTI SNEGOLOMA

Največ škode v zavetnih nižinskih predelih.

	1978	1979	indeks 79/78 %
1977	715	674	94
1978	203	936	461
1979	998	3311	331
1980	241	362	150
1981	62	303	488
1982	2219	5586	252

Že v uvodu je bilo povedano, da je največ škode v nižinskih, zavetnih predelih v obeh gozdnogospodarskih enotah. Pri

analizi odkazila oziroma sestojev, v katerih je bil snegolom posekan, smo ugotovili, da so to sestoji, v katerih bi morali opraviti redčenje. Nekateri izmed teh sestojev so ravnokar prišli v fazo drogovnjaka, drugi pa bi morali biti prereditveni že pred nekoliko leti. Prav zaradi take faze v razvoju sestojev je sorazmerno malo direktne škode; o njej lahko govorimo le tam, kjer so nastale vrzeli, ki jih sestoj ne bo mogel zaceliti. Največ ran v tem smislu je nastalo v sestojih rdečega bora, ki pa jih je na našem območju malo, le 3 %. Skupaj 4 večje vrzeli smo opazili tudi v nasadih Stehanja vas in Koritniška gmajna, ki pa jih bodo mladi sestoji sposobni sami zaceliti. Nobena vrzel ni večja od 5 arov. Če zanemarimo dejstvo, da v nasilju prereditvenih sestojih niso ostala samo elitna drevesa v smislu pozitivne selekcije, ker sneg ni izbiral, potem smo v letošnjem letu marsikje opravili delo, ki bi ga morali že prej, oziroma je opravljeno marsikje, kjer prav gotovo še nekoliko let ne bi bilo. Normalno je, da bi vsakršna ponovitev take ujme v kratkem časovnem razdobju, dejansko škodo še povečala.

VARSTVENI UKREPI

Normalno je tudi, da bi vsakršno zanemarjanje varstvenih ukrepov v tako prizadetih sestojih tudi povzročilo dodatno škodo, ki bi zmanjševala prirastek in lesno zalogo. Strokovno osebje ima prav zaradi tega skupaj z lastniki gozdov dodatne in povečane naloge na področju varstva gozdov. Moram poudariti, da smo se tega krepko zavedali že v letošnjem letu in da se bomo tega še bolj zavedali v prihodnjem letu. Povečali smo nadzor v gozdu, povečati bomo morali posek in izdelavo lovnih dreves, kar je razvidno iz plana za prihodnje leto. Pri zaščiti proti lubadarju smo uporabili približno 300 litrov ksilolol in ga nameravamo uporabiti prav toliko v prihodnjem letu. Za dolgoročen cilj smo si postavili vzgojo mešanih sestojev iglavcev in listavcev, ker smo v takih sestojih opazili najmanj poškodovanih dreves. Razumljivo je, da vsega ne moremo postoriti samo delavci temeljne organizacije kooperantov, zato mora biti skupno prizadevanje z lastniki gozdov še toliko večje.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Kjer ne kosijo, ne pasejo in ne žanjeno praproti, se belokranjska zemlja zarašča z brezo, s praproto, trepetliko in z brinjem. Lepa je ta pokrajina, toda gospodarno ni izkoriščena. Le ponekod bomo s pogožuvanjem pospešili prehod v gospodarsko donosen gozd.

Trami na rezkalnem stroju v Straži

Pregled učinkov izdelave tramov na rezkalnem stroju Lindner S/II pri TOZD „Gozdarstvo“ Straža za 1977, 1978 in 1979

Centralni delavski svet GG NOvovo mesto je leta 1973 v programu dolgoročnih ukrepov predvidel v Straži postavitev rezkalnega stroja. Maratonska gradnja je naletela na vrsto ovir administrativno-tehničnega značaja. V sreki 1977 smo končno začeli poskusno obratovati, kar je trajalo do konca poslovnega leta.

Začetne težave smo premagovali s kolegi iz Velikih Lašč, ki so imeli že izkušnje pri obdelovanju drobnega tehničnega lesa iglavcev. Predelava je razmeroma enostavna, vendar

zahteva zelo izkušene upravljavce stroja. Delo na stroju je težko in izpostavljeno temperaturnim vplivom, velikim zvočnim vibracijam in močno obremenjuje vid in druga čutila.

Priprava lesa za obdelavo sodi v delokrog odpremnega skladišča, kjer drobni tehnični les presortirajo oz. dodelajo. To elo je možno v veliki meri odpraviti že v gozdu pri sečnji in spravlju ter prevozu. Kontinuirana dobava lesa za obtesovalnico pa nam omogoča predelavo neobdelanega lesa tudi v letnem času. V dvoizmenskem

obratovanju je mogoče izdelati 10.000 m³ tramov na leto.

Dohodkovni odnosi

Dohodkovna povezava z dobavitelji mora biti zagotovilo za nemoteno poslovanje. V letu 1979 je odnos udeležbe na tržni ceni proizvoda v primerjavi z dobavljenim tehničnim lesom 70 : 30 v korist dobavitelja.

Preglednica vsebuje pričakovane dobave drobnega tehničnega lesa iglavcev na odpremo skladišče Straža (podatki so vzeti iz predloženih planov za leto 1980).

TOZD „Gozdarstvo“		
Novo mesto	1000 m ³	8,2 %
Podturn	2500 m ³	20,5 %
Straža	2500 m ³	20,5 %
Črmošnjice	2300 m ³	18,8 %
Črmoelj	700 m ³	5,8 %
TOK „Gozdarstvo“		
Novo mesto	1700 m ³	13,9 %
Črmoelj	1500 m ³	12,3 %
Trebnje skupaj	12200 m ³	100 %

sodelovanju z normirano grupo iz Novolesa, z lastnimi snemanji in na osnovi lastnosti stroja smo ugotovili pri srednjem premeru Š 15 cm normo 20 m³ oblovin oz. 17,0 m³ izdelanih tramov. Na teh elementih sloni tudi kalkulacija.

Zasledovanje učinkov na obtesovalnici po letih proizvodnje z različnimi faktorji izkoristka podajamo v preglednici, ki je priložena.

Pregled učinkov pri izdelavi tramov po letih proizvodnje, preračunano na F 0,87:

	leto	ur/m ³	ur/m ³	indeksi
F 1,0	1977	1,62 x	1,13 = 1,83	100
F 0,92	1978	1,41 x	1,05 = 1,48	80
F 0,87	1979	1,19 x	1,00 = 1,19	65

Zahvala sodelavcem in priporočilo za naprej!

Naše glasilo bo toliko več vredno, kolikor več delavcev bo v njem sodelovalo. Zato ni čudno, da so se na posvetovanju o obveščanju delavcev, ki ga je lani organizirala Zveza sindikatov Slovenije, dogovorili, da je treba v obveščanje pritegniti čimveč delavcev.

V Dolenjskem gozdarju so lansko leto pisali:

Bajt Jožica
Bajt Mirko
Belopavlovič Danica
Bradač Alojz
Bubnjič Mijo
(Cekuta Mateja)
Čibej Franc
Dragišič Milan
Fabjan Tone
Falkner Jože
Gašperšič Janez
Geršič Peter
(Gošnjik Tone)
Goleš Niko
(Grobavšek Jovo)
Hočevar Tone
Janež Franc
Javornik Ladislav
(Jurhar Franjo)
Kastelic Uroš
(Kastelic Vanja)
Klančičar Slavko
(Klobčar Jože,
(Klobučar Franci)
Kobe Miloš
Kovačič Alojz

Kovačič Jože
Kruh Tone
Kure Danilo
Kure Jože
Lapanje Radovan
Lukšič Jože
(Lukšič Rebeka)
Markovič Franc
Mazovec Matija
Miklič Božo
Muhič Jure
Pavec Vlado
Pencja Janez
Piškur Jemaj
Poplašen Pajč Zorica
Puhan Alojz
Rade Jože
Rustja Janez
Sašek Janez
Serini Alojz
Starič Ludvik
Šebenik Janez
Šepc Tone
Špiletič Bogo
Turk Ivan
Vidervol Jože

V oklepaju so naštet nekateri sodelavci, ki niso delavci GG Novo mesto. Pisci člankov, ki nam jih prispeva novinarski servis pri Dolenjskem listu, niso v seznamu.

Vsem, ki ste pisali v Dolenjski gozdar, se uredništvo lepo zahvaljuje. Sodelujte tudi naprej in pridobite za poročanje tudi svoje tovariše in tovarišice, tako da bo ob koncu leta 1980 vrsta dopisovalcev še daljša kot za lansko leto!

J. P.

Preglednica izdelave tramov na Lindner S-II. pri TOZD „Gozdarstvo“ Straža za leto 1977, 1978 in 1979

Učinek na uro v m³

	1977			1978			1979		
	kvartal	m ³	Sk.ur	ur/m ³	m ³	sk. ur	ur/m ³	m ³	skupaj ur
I.	-	-	-	1131	1813	1,60	1966	2552	1,29
II.	-	-	-	2079	3153	1,51	3023	2900	0,95
III.	1489	2406	1,61	1597	1962	1,22	2144	2915	1,35
IV.	1180	1929	1,63	1206	1557	1,29	2049	2639	1,28
Skup.	2669	4335	1,62	6013	8435	1,41	9182	11006	1,19
Stopnja izkoristka	F 1,0			F 0,92			F 0,87		

Pogled na parno žago na Gorjancih (danes je tam logarnica) tik pred drugo svetovno vojno. (Foto: Rudi Smola, leta 1913).

„Čudovit delovni kolektiv ste...“

Ko sva z ženo vstopila v „Rog“, kjer je imel naš delovni kolektiv silvestrovanje, sva ugotovila, da že precej kasniva, saj je bila zbrana že skoraj vsa družba. Odzdravijo nama vedri obrazi. Vsak se trudi, da bi pozabil na vsakdanje skrbi in tako kar najbolj sproščeno in lepo preživel ta večer.

Prostor najdeva poleg prijateljev in prisedevala. Pogovor takoj steče, vendar kramljamo o manj pomembnih stvareh. Z velikim tekom pospravljamo dobrote z mize, ki jih kmalu nadomestijo nove. Glasbeniki neutrudno igrajo, da že vse srbijo pete; minilo je kar precej časa, da se je ojunail prvi par in zaplesal. Čim pa je bil led prebit, so začeli vstajati pri vseh mizah, na plesišču pa jih postajalo že „gosto“. Tudi z ženo se zavrtiva, ko pa se dodobra ogrejeva, si privoščiva daljši počitek. K najini mizi se približa Polde.

„Zdravo, Franc“, mi poda težko roko.

„Zdravo, Polde. Kako si kaj?“

„V redu, nocoj pa sploh.“

„Kar lepo se imamo, ja“. Opazim, da je pripravljen za pogovor, zato vrtam dalje: „Si sam?“

„Ne, tudi žena je z mano, imam.“

„Aha, vidim, pa Kolenčeva sta tudi, kajne?“

„Seveda, s Tonetom delava skupaj. Tone je dober delavec, miren je kot da ga ni.“

„Imaš svojo hišo?“ ga vprašam.

„Seveda, glej, s temi rokami sem jo zaslužil – v gozdu“.

Gledam njegove močne roke. On pa nadaljuje: „Tudi nekaj obdelane zemlje imam.“

„Koliko otrok imata?“ me zanima.

„Tri; najstarejši me je že prerasel, čeprav hodi še v osnovno šolo. Pravi, da bo šel tudi on z mano v gozd. Ne branim mu, samo opozarjam ga, saj veš, v gozdu je treba trdo delati. No, sicer ji pa vaje delati. Doma mora večkrat kar pošteno poprijeti. Pravi, da se v gozdu dobro in hitro skuži. Mladi pač hočejo čimprej do denarja, da si kupijo kakšno „ropotalo“.“

„Kako pa ti, dobro zaslužiš?“

„Še kar. Ne žensem se preveč. Mislim si, Polde, še precej let je do upokojitve, zakaj bi se tako gnal. No je, kakšnih 20, 30 % že naredim nad normo. Lahko bi tudi več, a kako bo drugo in še naslednja leta? Čutim, da sem še pri moči, samo pri hoji navzdol me bolijo noge.“

„Boš malo popil?“ mu ponudim kozarec.

„Hvala, ga imam tam dovolj,“ mi pokaže na svojo mizo.

„Se še spomniš, da sva se midva prvič srečala v Kočevskem Rogu pred 24 leti?“

„Kaj se bi,“ mu odvrnem.

„Pa Lojza se tudi spomnim. Saj res, kaj pa je z njim?“

„Ni ga več, pobralo ga je, pa Janeza in Jožeta tudi. Da, da, alkohol je strašna reč. Tudi jaz ga pijem, ampak ne toliko, da bi me imel v oblasti“.

Najino kramljanje zmoti Jože, ki vabi vse prisotne k sodelovanju pri posebnih točki nocojšnjega večera – kvizu. Družba se je že precej razživela in tudi nekoliko razbila; tako nekaterim sploh ni jasno, zakaj gre. Na plesišču se vse bolj vrtijo, med njimi tudi Ciril, ki se poskuša v stilu „rock and roll“. Jožetu komaj uspe doseči nekoliko posluha. Končno so bile izbrane tri ekipe, obrazložena pravila tekmovanja, izžrebali so tudi vprašanja. Na Jožetov znak so vodje ekip odprli ovojnice. Vprašanja niso bila kar tako. Npr.: na kolikšni gozdni površini gospodarji TOZD „Gozdarstvo“ Straža, kolikšen je letni prirastek, koliko letno posekamo, koliko zob imajo motome žage Stihl 0,41, 050 in Husquarna. Nekatera vprašanja pa so bila obmijena tudi na bolj šaljivo plat, npr., koliko približno storžev visi na eni jelki, zakaj je volan okrogel, zakaj je Napoleon jahal belega konja itd. Pravilne odgovore oz. dosežene točke je zapisovala

seveda Magda. Najuspešnejša ekipa je dobila gugalnik, pa tudi ostali dve ekipi nista ostali brez nagrad. Še aplavz za zmagovalce in spet smo se polnoštevilno znašli na plesišču. Samo najmlajši, bodoči gozdarji, se ne ganejo iz svojega kota. Sicer pa tudi mladih deklet ni bilo... Ciril pa, čeprav med najstarejšimi, še vedno med najaktivnejšimi na plesišču, spodbuja k živahnosti tudi ostale: „Dajmo, dajmo!“

Čas neusmiljeno hiti, noč se nagiba proti jutru. Glave postajajo vse težje, nekaterim že pošteno nagajajo. Sicer pa nocoj silvestrujemo. Posamezni pari se že odpravljajo domov. Tudi midva z ženo vstaneva in se posloviva. Med potjo proti domu mi žena pravi: „Čudovit delovni kolektiv ste.“

FRANC ČIBEJ

IZ PRETEKLOSTI...

Leta 1938 je bilo v Sloveniji 2103 žag (točneje: na območju tedanje dravske banovine), od tega primitivnih vodnih 1681. Te žage bi zmogle razžagati 191,9810 m3 lesa, toda razžagali so le 710.000 m3 lesa. Zmogljivosti žag so bile torej izrabljene le 37 odstotno. (Pojav tudi danes po 40 letih ni neznan).

*

Drvarji so leta 1938 pri sečnji na dan (od zore do mraka) zaslužili na Gorenjskem 45 – 60 din, v Savinjski dolini in Pohorju 40 – 50 din in na Dolenjskem 30 – 40 din. Za 1 m3 žaganega lesa iglavcev pa je bilo treba odšteti 386 din.

SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA

Desetletje za čisto vodo

Svetovna zdravstvena organizacija si je za desetletje 1981-90 postavila pomemben cilj: preskrbeti čisto vodo in boljše higienske razmere milijonom ljudi „tretjega sveta.“ Če bi dosegli ta cilj, bi bistveno spremenili življenje ljudi v revnih deželah. Zaradi pomanjkanja iste vode in nehijskih razmer je smrtnost otrok v teh deželah zelo velika in bolezniki kot so gripa, tifus in kolera povzročajo ogromno gorja.

Urejena preskrba z vodo bo v mnogih deželah tudi olajšala življenje žena, ki morajo z otroci v naročju vsak dan po več kilometrov daleč po vodo za družino. Če bo na razpolago čista voda, bo tudi manj obolenj in povečala se bo sposobnost za delo in s tem proizvodnja, kar je za blaginjo revnih dežel še kako potrebno.

Cenijo, da nima ustrezne vode kar ena milijarda dvesto milijonov ljudi in da bi za njihovo zdravje bila preskrba z vodo celo pomembnejša od povečanja števila bolnišniških postelj.

Seveda pa je v teh deželah nujna tudi sprememba sanitarnih in higijskih navad z izobrazbo in osveščanjem prebivalcev.

Čeprav je naloga, ki si jo je naložila svetovna zdravstvena organizacija silno obsežna in

zahtevna, smo zaradi uspehov, ki jih je že doslej dosegla pri zatiranju nekaterih nevarnih bolezni (spomnimo se npr. samo malarije) lahko prepričani, da bo tudi to uresničila v prihodnjih desetih letih.

Za ureditev preskrbe z vodo bi bilo potrebno 140 milijard dolarjev. Od tega naj bi prispevale same dežele v razvoju 110 milijard, razvite industrijske dežele pa 30 milijard. To pa je manj kot le-te porabijo za oborožitev v dveh mesecih.

J. P.

SMO DOSLEDNI IN VZTRAJNI BORCI ZA MIR NA SVETU

„Menim, da danes ni potrebno nikogar več prepričevati o tem, da smo dosledni in vztrajni borci za mir v svetu. Zveza komunistov Jugoslavije je vselej zastopala stališče, da je za razvoj socializma in napredek človeštva nujen mir. Naši narodi ne želijo vojne, vendar tudi nismo defetistični pacifisti...“

Naša prizadevanja in celotna dejavnost na mednarodnem in notranjem področju je usmerjena zoper politiko sile in vojne...“

(TITO v poročilu na desetem kongresu ZKJ)

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto – Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Franc Markovič, ing. Jože Falkner, ing. Jernej Piškur, ing. Slavko Klančičar, Janez Šebenič, ing. Tone Šepič, ing. Jože Vidovrl in ing. Tone Hočevlar – Izhaja enkrat na mesec v 2000 izvodih. – Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list Novo mesto – Tisk: Knjigotisk Novo mesto – Na osnovi ustreznega dokumenta prosto plačila prometnega davka.